

Ба Шурои диссертациони 6D.KOA-003
дар назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
(734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.
Душанбе, к. Буни Ҳисорак, шаҳраки
донишҷӯён, бинои таълимии 7, ауд 102)

ТАҚРИЗ

**ба автореферати Ҳукматов Давлатҷон Ҷамшедович дар мавзӯи
«Рушди низоми назорати дохилӣ дар раванди идоракунии
фаъолияти корхонаҳои кишоварзӣ» (дар мисоли Ҷумҳурии
Тоҷикистон), ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди
илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.08 – Баҳисобгирии
муҳосибӣ ва аудит пешниҳод шудааст**

Муҳтавои мухтасару меҳвари таҳқиқоти тақризшаванда, чуноне аз автореферат бармеояд, мабнӣ бар муқаррароти ибтидоист, ки рушди идоракунии корхонаҳои кишоварзӣ омилҳои муҳими бо муваффақият амалӣ намудани тадбирҳои дар Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 дарҷгардида оид ба баланд бардоштани сатҳи зиндагии мардум, тавсеаи истеҳсолоти кишоварзӣ тавассути гуногунрангсозии он, ҷорӣ намудани равандҳои муосири технологӣ дар асоси дастовардҳои илм, истифодаи тарзҳои муосири парвариши зироат ва ҷорво дар раванди истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ ва афзоиши ҳиссаи бозори маҳсулоти кишоварзӣ мебошад.

Муаллиф дуруст қайд кардааст, ки «Ташкили дурусти низоми назорати дохилӣ дар корхонаҳои кишоварзӣ омилҳои асосии самаранокии низоми идоракунии фаъолият ва таъмини рақобатпазирии онҳо мебошад. Назорати дохилӣ асоси қабули қарорҳои идоракунии ғаврӣ ва стратегӣ дар низоми идоракунии корхона буда, барои таъмини риояи қонунгузорӣ ҳангоми пешбурди фаъолияти молиявӣ хоҷагидорӣ таъин гардидааст». (саҳ. 3)

Аз таҳлили муҳтавои автореферат бармеояд, ки мақсади таҳқиқот омӯзиши ҷанбаҳои назариявӣ - методологии васеъ намудани доираи низоми назорати дохилӣ бо мақсади таҳияи маслиҳату тавсияҳои амалӣ оид ба беҳгардонии усулҳои техникаи ташкили назорати дохилӣ дар корхонаҳои кишоварзӣ мебошад.

Аз дастовардҳои илмӣ муаллиф ҳаминро зикр намудан кофист, ки дар асоси омӯзиши таърихӣ раванди таҳаввулоти донишҳои илмӣ ва таҳлили фаъолияти амалии соҳаи идоракунӣ ва баҳисобгирии муҳосибӣ ҳамчун вазифаи идоракунӣ зарурати ҷорӣ намудани назорат дар низоми идоракунии субъектҳои иқтисодӣ асоснок карда шудааст. Дар автореферат моҳият, муҳтаво, принсипҳо ва шаклҳои ташкили назорати дохилӣ аниқ ва асоснок

карда шуда, таъсири хусусиятҳои технологии истеҳсолоти кишоварзӣ ба ташкили назорати дохилӣ дар корхонаҳои кишоварзӣ муайян ва эҳтиёҷоти иттилоотии идоракунӣ ва пойгоҳи меъёрию ҳуқуқии танзими назорати дохилӣ таҳқиқ шудаанд.

Ҳамчун натиҷаи таҳқиқот, ки аз арзиши илмӣ бархурдор аст, метавон таҳқиқ шудани таҳаввулоти назорат дар низоми идоракунии корхона, ба тариқи назариявӣ асоснок карда шудани мафҳуми моҳияти ташкили назорати дохилӣ, ошкор ва арзёбӣ кардани хусусиятҳои истеҳсолоти кишоварзӣ ва таъсири онҳо ба ташкили низоми назорати дохилӣ дар корхонаҳои кишоварзиро номбар кард. Муаллиф воситаҳои методии такмилшударо ҷиҳати ташкили низоми назорати дохилӣ дар корхонаҳои кишоварзӣ таҳия намуда, оид ба истифодаи унсури бучетикунонӣ дар низоми назорати дохилии корхонаҳои кишоварзӣ тавсияҳои мушаххасро пешниҳод ва амсилаи ташкили назорати дохилиро аз рӯи марказҳои масъулият дар корхонаҳои кишоварзӣ коркард кардааст.

Аз зумраи дастоварди дигари автореферати Ҳукматов Давлатҷон Ҷамшедович, таҳия ва асоснок кардани методикаи ҳисобкунӣ ва арзёбии самаранокии кори низоми назорати дохилиро барои истифода дар корхонаҳои кишоварзӣ номбар кардан мумкин аст.

Илова бар ин, дар таҳқиқот, чуноне аз мазмуни автореферат ба назар мерасад, муаллиф методикаи ҳисобкунии самаранокӣ, арзёбии сифат, ташҳис ва пайгирии кори низоми назорати дохилиро дар корхонаҳои кишоварзӣ таҳия ва пешниҳод кардааст, ки ба талаботи стандартҳои байналмилалӣ ҷавобгӯ мебошанд.

Натиҷаҳои таҳқиқоти Д.Ҷ. Ҳукматов дар мавзӯи «Рушди низоми назорати дохилӣ дар раванди идоракунии фаъолияти корхонаҳои кишоварзӣ (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)» барои иҷрои таҳқиқоти илмии низоми назорати дохилӣ дар корхонаҳои кишоварзӣ имконият фароҳам меоранд. Тавсияҳои муаллифро корхонаҳои кишоварзӣ барои ташкили низоми назорати дохилӣ бо мақсади таъмини ҳадафҳои стратегӣ ва тактиқии корхонаҳои кишоварзӣ истифода бурданашон мумкин аст.

Сарфи назар аз арзиши баланди илмӣ доштаниш, ҳамчун пешниҳод ба муаллиф тавсия дода мешавад, ки:

- истифодаи корбурди равиши бонизом, ки муаллиф дар расми 5 дар шакли амсилаи робитаҳои иттилоотии ба тобеияти низомҳо ва зернизомҳои алоҳида барои корхонаҳои кишоварзӣ асосёфта пешниҳод кардааст, хеле муракаб ба назар мерасад.

Эроди гирифташуда чузъй буда, арзиши илмии таҳқиқоти анҷомёфтаро коста намегардонанд ва ҳамчун тавсия баҳри баланд бардоштани сифати кори илмӣ баён гардидааст.

Интишороти муаллиф воқеан муҳтавои асосии таҳқиқотро инъикос мекунад ва ба муқаррароти мавҷуда ҷавобгӯ мебошанд.

Хулосаи умумӣ оид ба автореферати Хукматов Д.Ч. ҳамин аст, ки таҳқиқот дар мавзӯи «Рушди низоми назорати дохилӣ дар раванди идоракунии фаъолияти корхонаҳои кишоварзӣ (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)» ба талаботи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он Д.Ч. Хукматов сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 08.00.08-Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит мебошад.

Тақриздиханда:

номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент,
мудири кафедраи Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудити
МДТ “ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров” Олими Р.Л.

Имзои дотсент Олими Р-ро тасдиқ менамоям:
Сардори шӯбаи кадрҳо ва корҳои махсуси
МДТ “ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров” Наврӯзов Э.М.

Ҷумҳурии Тоҷикистон, 735700, ш. Хучанд, гузаргоҳи Мавлонбеков, 1,
Сомонаи расмӣ: <https://www.hgu.tj/> E-mail: aspirant-2012@mail.ru
Тел: (+992 92) 7751111